

Remissvar
2025-05-27
Utbildningsnämnden
Nykvarns kommun

Emine Seyhan
Utredare utbildningskontoret
Telefon 08 555 01498
emine.seyhan@nykvarn.se

Vår beteckning: UN/2025:72

Er beteckning: U2025/00740

Remissvar till Utbildningsdepartementet gällande betänkandet av "Tid för undervisningsuppdraget (SOU 2025:26)"

Sammanfattning

Vi instämmer i flera av utredningens förslag, särskilt de som syftar till att stärka rektors pedagogiska ledarskap, minska dokumentationsbördan samt säkerställa tid för planering och uppföljning. Vi anser att dessa förslag kan bidra till förbättrad undervisningskvalitet och mer hållbara arbetsvillkor.

Vi anser att reformernas genomförande kräver långsiktig statlig finansiering och föreslår att statsbidrag fasas ut gradvis vid demografiska förändringar för att undvika snabba nedskärningar. Vi föreslår även att generella statsbidrag används i stället för riktade, men påpekar risken att dessa medel inte alltid når skolorna.

Vi vill samtidigt understryka att arbetet för att förbättra lärares och rektorers arbetsmiljö inte får ske på bekostnad av barns och elevers rätt till stöd, trygghet och likvärdig utbildning. Utan tillräcklig statlig finansiering finns en risk att viktiga elevnära insatser trängs undan.

Vi anser att anmälningsskyldigheten vid trakasserier fortsatt bör regleras i skollagen, där skolpersonal är vana att arbeta utifrån regelverket.

Vi bedömer att förslagen sammantaget är välmotiverade, men att genomförandet förutsätter att regeringen säkerställer finansiering, stödstrukturer och realistiska organisatoriska villkor, särskilt för mindre huvudmän.

Övergripande synpunkter

Nedan följer synpunkter av utredningens förslag. För varje synpunkt anges avsnitts- eller delavsnittsrubriken, inklusive numrering, i enlighet med anvisningarna för remissvar.

Förslag till lag om ändring i skollagen (avsnitt 1.2)¹

3 kap.3 §: Vi instämmer i utredningen att inrätta utredarens förslag om endast informera elevens utveckling vid tillfällen bestämda av skolan.² Det är positivt att skolan själv får besluta om tidpunkt för informationsgivning, då detta skapar bättre förutsättningar för skolpersonalen att fokusera på sina övriga arbetsuppgifter. Dock kan formuleringen "tillfällen bestämda av skolan" leda till variation i hur ofta skolor informerar om elevens utveckling. Vi föreslår därför att regeringen klargör vad som är en rimlig omfattning och frekvens för denna informationsgivning, i syfte att möjliggöra en gemensam samsyn inom kommunen.

6 kap. 5 a §: Vi instämmer i utredningens förslag att ändra bestämmelsen om personalens skyldighet från att aktivt motverka kränkande behandling till att uppmärksamma och agera, då minskad dokumentation kan ge förskollärare och lärare mer tid att fokusera på undervisningen.³

Dock anser vi att förslaget är otydligt när det gäller vad "uppmärksamma och agera" innebär i praktiken, samt hur personalen ska hantera incidenter och åtgärder kopplade till kränkande behandling. Det behöver framgå tydligt för rektorer och huvudman vad uppdraget innebär och hur det ska tillämpas i det dagliga arbetet. Vi ser också en otydlighet i hur detta förhåller sig till gällande skollagstiftning, där det fortsatt finns krav på dokumentation när någon i personalen, till exempel lärare uppmärksammar kränkande behandling. Vi föreslår därför att regeringen upprättar tydliga riktlinjer med konkreta rutiner och vägledning för att säkerställa en enhetlig tillämpning.

8 kap. 11 §, 10 kap. 12 §, 11 kap. 15 §: Vi instämmer i förslaget att utvecklingssamtal ska genomföras minst en gång per läsår.⁴ Ett utvecklingssamtal per läsår för barn i förskola och elever i grundskola samt anpassad grundskola bedöms vara tillräckligt. Förslaget minskar dokumentationsbördan och frigör tid för undervisning. Det bör dock beaktas att längre intervall mellan samtal kan innebära en risk att behov eller utmaningar inte uppmärksammas i tid. Vi föreslår därför att regeringen ger Skolverket i uppdrag att ta fram stödmaterial för hur skolor kan säkerställa kontinuerlig information till vårdnadshavare under de perioder då utvecklingssamtal inte genomförs.

10 kap. 13 §: Vi instämmer i förslaget att ersätta den individuella utvecklingsplanen med en kunskapsutvecklingsplan.⁵ Vi bedömer att detta tydliggör att det är elevens kunskapsutveckling som ska stå i fokus. Det stärker kopplingen till skolans kärnuppdrag och underlättar för skolor att koncentrera dokumentationen till det mest relevanta. Vi anser dock att det kvarstår viss oklarhet kring huruvida innehållet i dokumentationen faktiskt förändras i praktiken, utöver bytet av

¹ SOU 2025:26, Tid för undervisningsuppdraget, Stockholm: Utbildningsdepartementet, 2025, s 37.

² Ibid, s 39.

³ Ibid, s 39.

⁴ Ibid, s 41,43.

⁵ Ibid, s 42.

begrepp. Det finns även en risk för olika tolkningar mellan skolor gällande vad som ska ingå, särskilt eftersom rektor fortsatt beslutar om utformningen.

Förslag till förordning om omfattning av tiden ⁶

5 § Intervallerna av undervisningstid: Vi instämmer i förslaget om att en förordning införs gällande omfattning av tid. ⁷ Tidsintervallerna bedöms som rimliga ur ett arbetsmiljöperspektiv. Det kan också bidra till ökad kvalitet i undervisningen och göra läraryrket mer attraktivt. Vi anser dock att förslaget riskerar att skapa betydande bemanningsutmaningar, särskilt mot bakgrund av lärarbristen. Ett minskat undervisningsutrymme per lärare innebär att fler lärare behöver anställas, eller att undervisningsgrupperna måste bli större, vilket kan påverka elevernas lärandemiljö negativt. Vi föreslår att regeringen beaktar att behovet av att anställa fler lärare kan uppstå även vid en undervisningstid inom det angivna intervallet. För många kommuner kommer det krävas ökad lärartäthet trots att maxtaget inte överskrids, vilket behöver tas i beaktande vid genomförandet av förslaget.

10 § Minsta omfattning tid för planering och uppföljning i fritidshem: Vi instämmer i att förslaget om att avsätta minst 5 timmar per vecka för planering och uppföljning av undervisningen i fritidshemmet är positivt. ⁸ Det tydliggör att även fritidshemmet bedriver undervisning som kräver planering för att uppnå god kvalitet. Vi anser dock att det inom planeringstiden ska omfatta arbetslagstid och fortbildning.

11 § Minsta omfattning tid för planering och uppföljning i förskola: Vi instämmer i förslaget att avsätta minst 5 timmar per vecka för planering och uppföljning för förskollärare vid heltidstjänstgöring. ⁹ Förslaget möjliggör en avsevärd förbättring av kvaliteten i undervisningen och skapar bättre förutsättningar för samtal, anpassningar och dokumentation. Vi anser dock att det kan bli svårt att genomföra detta i praktiken, särskilt i verksamheter där bemanningen redan är pressad. Att lämna barngruppen för planeringstid kan innebära en ökad belastning på kollegor.

6.6.1 Bedömning att ta bort regleringen av ”extra anpassningar”¹⁰

Vi instämmer i bedömningen att begreppet *extra anpassningar* kan tas bort ur skollagen. Det är positivt med en tydligare avgränsning mellan vad som ingår i lärarens ansvar inom den ordinarie undervisningen och vad som kräver särskilda stödinsatser med extra resurser.

Samtidigt ser vi en risk med att stödet till elever i behov av särskilt stöd kan komma att utföras av personal utan rätt utbildning, till exempel elevassistenter. För att säkra kvaliteten i stödet är det viktigt att dessa elever får hjälp av speciallärare eller specialpedagoger.

Vi anser därför att en sådan förändring bör genomföras tillsammans med tydliga riktlinjer för vad som ingår i lärarens uppdrag, en utökning av tillgången till specialpedagogisk kompetens samt

---

⁶ Ibid, s 52.

⁷ Ibid, s 53.

⁸ Ibid, s 54.

⁹ Ibid, s 54-55.

¹⁰ Ibid, s 297.

minskade krav på dokumentation. Lärare behöver fortsatt ha möjlighet att anpassa undervisningen för att alla elever ska ges förutsättningar att lyckas. Om regleringen kring *extra anpassningar* tas bort ur skollagen, och stödinsatser i stället ges genom samverkan mellan lärare och relevanta yrkesgrupper såsom speciallärare och specialpedagoger, kommer det att krävas en förstärkning av personalresurser. För att detta ska vara möjligt behöver staten kompensera huvudmännen genom ökade statsbidrag.

7.4.2 Anmälningsskyldighet vid trakasserier överförs till diskrimineringslagen ¹¹

Vi anser att regleringen bör kvarstå i skollagen, eftersom skolpersonal är väl förtrogen med den och använder den i sitt dagliga arbete. Vi anser att det är positivt att ansvaret tydliggörs, men betonar vikten av att reglerna finns där skolpersonal enkelt kan hitta och använda dem.

Vi bedömer att en flytt till diskrimineringslagen riskerar att minska både kännedomen och tillämpningen. Vi instämmer dock i att en placering i diskrimineringslagen kan bidra till att förtydliga skillnaden mellan diskriminering och kränkande behandling.

8.2.4 Förslag om tid för planering och uppföljning av undervisningen ¹²

Vi instämmer i att det är ett välgrundat och positivt förslag att säkra tid för planering och efterarbete i förhållande till undervisningstid. En reglerad 1:1-relation stärker lärarnas möjligheter att planera, följa upp och utveckla undervisningen. Vi ser även positivt på att lärare i årskurs 7–9 föreslås få ytterligare 10 procent planeringstid, då dessa årskurser ofta kräver mer efterarbete, särskilt inom bedömning. Det är också bra att hänsyn föreslås tas till faktorer som elevantal, ämnets karaktär och lärarens erfarenhet.

Vi föreslår dock att elevunderlagets behov bör väga tyngre än en fast timrelation. Det är inte antalet elever i sig som avgör tidsbehovet, utan graden av stödbehov. Planeringstiden bör därför kunna anpassas utifrån elevgruppens sammansättning.

Vi bedömer att det finns en risk för att en nationell reglering av planeringstid minskar skolornas flexibilitet att organisera arbetet efter lokala behov. För att detta ska fungera i praktiken krävs organisatoriska förutsättningar, särskilt i schemaläggning.

Vi instämmer i förslaget, dock vill vi betona att förslaget om en nationell styrning av lärares planering och undervisning minskar flexibiliteten för rektors inre organisation och anpassningar utifrån verksamhetens behov. Redan idag ska rektor planera arbetet med utgångspunkt från verksamhetens behov. Det ska ske på så sätt att arbetsinnehållet anpassas till lärares och övrig personals olika förutsättningar.

---

¹¹ Ibid, s 368.

¹² Ibid, s 439.

Rektorer ansvarar redan idag för att i samtal med den enskilde läraren finna en balans mellan tid för planering samt för- och efterarbete i förhållande till mängden undervisning inom ramen för hela arbetstiden och att göra anpassningar där så behövs. Det finns fördelar med att garantera ett maxtak men det kan också påverka flexibiliteten för rektor och huvudmannens arbete med att säkerställa att det finns organisatoriska förutsättningar. Om planeringstid regleras nationellt behöver regeringen samtidigt se över andra nationellt styrda arbetsuppgifter för att inte skapa en obalanserad arbetsbelastning.

Förtydliga huvudmannens ansvar för att skapa förutsättningar för rektorn (avsnitt 8.6)¹³

Vi instämmer i förslaget om att förtydliga i skollagen huvudmannens ansvar att skapa förutsättningar för rektorn att leda det pedagogiska arbetet.

En tydligare reglering ger rektorn möjlighet att fokusera på det pedagogiska uppdraget, medan huvudman tar ett större ansvar för administrativa frågor. Förslaget bidrar även till en tydligare åtskillnad mellan grundpeng och huvudmannapeng, vilket kan möjliggöra en mer behovsstyrd resursfördelning till egna skolor.

Konsekvenser

Nedan följer synpunkter gällande konsekvenser av utredningens förslag. För varje synpunkt anges avsnitts- eller delavsnittsrubriken, inklusive numrering, i enlighet med anvisningarna för remissvar.

Minskat krav på undervisningsnära dokumentation (avsnitt 11.7.1)¹⁴

Vi instämmer i förslaget om minskad dokumentation och informationsöverföring för förskollärare och lärare, i huvudsak enligt de uppgifter som utredaren har föreslagit. Förändringen bedöms som positiv. Förslaget medför dock ökade arbetsuppgifter på huvudmannanivå, vilket skapar behov av fler tjänster och nya yrkeskategorier, både inom central förvaltning och på skolorna. För att hantera dessa utmaningar krävs en stabil infrastruktur med stödjande funktioner såsom It-tekniker, skolsköterskor, administratörer och socialpedagoger, som kan bidra till att avlasta skolledningen och lärarna i deras dagliga arbete.

Som en liten kommun, med endast en högstadieskola och enstaka lärare i vissa ämnen, saknar vi möjlighet att omfördela lärare mellan ämnesområden. Det innebär ett konkret behov av att anställa fler lärare för att möta det ökade behovet. Utöver detta har kommunen en stor geografisk yta, vilket gör det svårt att omfördela lärare även mellan F–6-skolorna. Avstånden mellan skolorna innebär att en flexibel resursfördelning i praktiken är begränsad.

Vi anser att finansieringen behöver förtydligas och säkerställas i samband med ett beslut. Det råder viss otydlighet i utredningen kring hur de ekonomiska resurserna ska fördelas och huruvida

---

¹³ Ibid, s 469 – 470.

¹⁴ Ibid, s 507.

det generella statsbidraget kommer att vara tillräckligt för att täcka det utökade ansvaret och de nödvändiga rekryteringarna.

Vi anser att regeringen bör pröva om det generella statsbidraget är tillräckligt för att möta de krav som följer med förslaget, särskilt vad gäller personalförstärkning och organisering av stödfunktioner.

Reglering av förskollärares och lärares tid påverkar mindre kommuner (avsnitt 11.7.3)¹⁵

Vi instämmer i förslaget att en reglering av lärares tid medför ekonomiska och organisatoriska utmaningar för kommunerna, där vi som mindre kommun kan drabbas särskilt hårt. Vi bedömer att den föreslagna finansieringen via det generella statsbidraget riskerar att inte räcka till för att täcka de verkliga kostnadsökningarna.

För vår del innebär geografiska och arbetsmarknadsmässiga förhållanden en särskild utmaning. Nykvarn ligger nära Stockholm, vilket gör det svårt att konkurrera med de högre lärarlönerna i regionen. Det påverkar möjligheterna att rekrytera behöriga lärare och kan försvåra långsiktig kompetensförsörjning – något som i sin tur påverkar möjligheten att genomföra reformen på ett hållbart sätt.

Vi anser därför att regeringen bör göra en mer detaljerad analys av hur mindre kommuner påverkas, särskilt de som ligger nära storstäder, där konkurrensen om personal och kostnader ser annorlunda ut. Dessutom anser vi att det behöver bli tydligare hur statsbidragen ska fördelas, för att säkerställa en rättvis och långsiktig finansiering.

Ekonomiska konsekvenser för staten (avsnitt 11.10.2)¹⁶

Vi anser att det inte är rimligt att den föreslagna ökningen av planerings- och uppföljningstid för förskollärare och lärare i fritidshem ska genomföras utan statlig finansiering.¹⁷ Den ökade planerings- och uppföljningstiden bör kompenseras på samma sätt som undervisningstid – genom generella statsbidrag. Att förväntas finansiera detta inom befintliga resurser riskerar att skapa ekonomiska utmaningar, särskilt för kommuner med en låg andel barnskötare. Förskolor med en hög andel förskollärare riskerar att drabbas särskilt hårt, eftersom den minskade undervisningstiden för dessa lärare måste kompenseras av annan personal. Exempelvis innebär en minskning med totalt tio undervisningstimmar för två lärare att motsvarande tid behöver täckas av annan personal, vilket kan kräva nyanställningar och leda till ökade kostnader för kommunen.

Vi bedömer att nuvarande resurser inte är tillräckliga för att genomföra förändringen inom ramen för det kommunala ekonomiska utjämningsystemet. För att möjliggöra fem timmars planeringstid per vecka krävs att huvudmannen skapar organisatoriska förutsättningar, vilket i praktiken innebär ökade kostnader. Vi anser att syftet att höja kvaliteten i undervisningen är

---

¹⁵ Ibid, s 511.

¹⁶ Ibid, s 528–531.

¹⁷ Ibid, s 528–529.

positivt, men att det samtidigt medför en risk för ökad arbetsbelastning för övrig personal, särskilt barnskötare. Vi bedömer att förslaget ställer högre krav på huvudmannen, både vad gäller att tillhandahålla resurser och att följa upp resultat och kvalitet i undervisningen. Som huvudman kommer vi därför att behöva förvänta oss mätbara resultat av insatsen, vilket ytterligare ökar kraven på styrning och uppföljning.

Vad gäller förslaget om att minska lärares undervisningstid för att frigöra mer tid till planering och uppföljning, instämmer vi att det kan förbättra undervisningens kvalitet och arbetsvillkoren.¹⁸ Vi instämmer i förslaget att staten ska ersätta huvudmännen för undervisningstid som överstiger det föreslagna taket. Vi anser att det är positivt att ersättningen ges i form av generella statsbidrag snarare än riktade bidrag, eftersom det ger huvudmannen större flexibilitet att fördela resurser utifrån lokala behov.

Vi ser dock risker med att generella statsbidrag inte alltid når fram till skolorna, eftersom kommunerna inte är skyldiga att öronmärka dessa medel. Det kan skapa ojämlikhet mellan skolor och mellan kommuner, särskilt mellan större och mindre huvudmän. Vi bedömer även att det är osäkert om den föreslagna finansieringen är tillräcklig för att täcka de faktiska kostnaderna och den ökade administrativa arbetsbördan som förändringen innebär.

Utifrån den demografiska prognosen, instämmer vi i att staten bör medfinansiera reformen för att hantera de ekonomiska utmaningarna med minskade elevkullar.¹⁹

Vi anser att regeringen behöver beakta att minskade barn- och elevkullar omedelbart påverkar kommunernas intäkter, medan många kostnader – särskilt fasta – kvarstår under längre tid.

Vi föreslår att staten inför en gradvis nedtrappning av statsbidragen för att undvika snabba nedskärningar, som riskerar att slå hårt mot verksamhetens kvalitet. En sådan modell ger huvudmännen möjlighet att successivt anpassa organisation, personal och lokaler.

Vi anser att en sådan lösning skulle underlätta omställningen och samtidigt möjliggöra en mer stabil och långsiktig planering. Det är också viktigt att staten, om finansiering beviljas, stöttar kommunerna i att se över strukturella kostnader, exempelvis lokalanvändning, där både skolhuvudmannen och kommunen i stort behöver ta gemensamt ansvar.

Beslut och handläggning

I detta ärende har Utbildningsnämnden i Nykvarn kommun beslutat. Utredare Emine Seyhan har varit föredragande. I den slutgiltiga handläggningen har också utbildningschef Marika Makrigianni deltagit.

NYKVARNS KOMMUN

Besöksadress: Centrumvägen 24 A

---

¹⁸ Ibid, s 530–531.

¹⁹ Ibid, s 531.

Postadress: 155 80 Nykvarn

Telefon: 08-555 010 00

Fax: 08-555 014 99

www.nykvarn.se